

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Institutas
Nihilizmas ir Vakarų filosofija	H 001	Filosofijos	Filosofijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	1
individualus	4	seminarai	

Dalyko anotacija

Kursas skirtas filosofinės nihilizmo problematikos analizei. Aptariamos pagrindinės nihilizmo problemos teorinės konfigūracijos Vakarų filosofijoje ir išryškinami nihilizmo teoriniai modeliai. Analizuojamas loginio ir ontologinio nihilizmo aspektų santykis Vakarų mąstymo tradicijoje. Keliamas nihilizmo „esmės“ (prasmės) klausimas diagnozuojant nihilizmą kaip „dvasios“ įvykį ir bandoma išryškinti nihilizmo kaip tam tikro fenomeno struktūrą. Keliamas nihilizmo (fenomeno) istoriškumo klausimas. Rekonstruojama nihilistinio atskirų epochų aprašymo struktūra, išryškinanti nihilistinės sąmonės esmingąsias charakteristikas. Rekonstruojamas nihilizmo problemos kaip teorinės problemos iškilimas filosofijoje, analizuojant Jacobi, Nietzsche's, Heideggerio kūrinius. Svarstomas nihilizmo santykis su istorija, politika, morale, religija etc. Aptariamas vadinamasis *spekulytyvusis* nihilizmas – jo genezė, sąsajos su nihilizmu kaip „dvasios“ (istoriniu) įvykiu. Rekonstruojami svarbiausi spekulytyvaus nihilizmo struktūriniai bruožai, aptariami svarbiausi jo etapai. Keliamas atskirų autorių mąstymo įtraukimo į nihilizmo kontekstą klausimas (S. Kierkegaard, M. Heideggerio, Levino etc.). Išryškinama ir aptariama svarbiausia nihilizmo kaip spekulytyvaus „įvykio“ perspektyva – *Grundfrage* kaip nihilistinio klausimo perspektyva. Svarstomas nihilizmo ir negatyviosios teologijos, nihilizmo ir tragiškojo mąstymo santykis. Analizuojamos Heideggerio filosofijos nuostatos, įgalinančios nihilizmą kaip dvasios įvykį, susieti su nihilizmu kaip spekulytyviu „įvykiu“ (E. Jüngerio polemika su M. Heideggeriu). Analizuojama G. Vattimo hermeneutinio nihilizmo samprata. Išryškinamas nihilizmas kaip *Überwindung (įveikos) teorija* ir aptariamos jo teorinės konfigūracijos. Svarstoma nihilizmo „genealoginė“ sąsaja su *tikrovės* problema. Juk ne tik nihilizmo kaip „dvasios“ įvykio (istorinio nihilizmo, nihilizmo „tikraja žodžio prasme“), bet ir spekulytyviojo nihilizmo (*Niekio* istorijos) analizė atskleidė, kad nihilizme vienu ar kitu būdu yra „prarandama“ tikrovė. Tai byloja visos derealizacijos nihilizmo diagnozės (ypač literatūrinės), taip pat įvairios nihilizmo teorijos. Tikrovė yra prarandama betarpiškam tikėjimui refleksijoje virstant „tikėjimu“ (Fiodoro Dostojevskio Stavroginas, Jeanas-Paulis Sartre'as, Gianni Vattimo), mąstymui konkuruojant su būtimi (Sørenas Kierkegaard'as, Martinas Heideggeris) ar apskritai nusitrinant ribai tarp to, kas tikra, ir to, kas netikra (Jeanas Baudrillard'as). Ir tai yra nihilizmas.

Seminarų metu analizuojami, R. Brassier, G. Agambeno kūriniai, atskleidžiama negatyvumo perspektyva jo mąstyme bei santykis su nihilizmu.

Auditoriniai užsiėmimai vyksta pagal esamą poreikį.

Atsiskaitymo reikalavimai siejami su disertacijos tematika ir yra nustatomi individualiai.

Pagrindinė literatūra

1. Jacobi F.H. *Jacobi an Fichte* (1797).
2. Nietzsche F. *Valia galiai*.
3. Nietzsche F. *Apie moralės genealogiją*. Vilnius: Pradai. – 1996.
4. Heidegger M. *Vom Wesen des Grundes*. – Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann. – 1995.
5. Heidegger M. *Zur Seinsfrage*. – Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann. – 1977.
6. Heidegger M. *Beiträge zur Philosophie (Vom Ereignis)*. In: Gesamtausgabe. III. Abteilung: Unveröffentlichte Abhandlungen. Band 65. – Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann. – 2003.
7. Хайдеггер М. *Европейский нигилизм // Хайдеггер М. Время и бытие*. – Москва. – 1993.
8. Heideggeris. M. *Kas yra metafizika? // M. Heideggeris. Rinktiniai raštai*. Vilnius: mintis.-1992.

9. Heideggeris M. Nyčės žodis „Dievas mirė“// M. Heideggeris. <i>Rinkiniai raštai</i> . Vilnius: Mintis.-1992
10. Sartre J.-P. <i>L'être et le néant. Essai d'ontologie phénoménologique</i> . Paris: Gallimard, 1943. / Сартр Ж.П. <i>Бытие и Ничто</i> . Москва: Республика. – 2000
11. Vattimo G. <i>La fine della modernità</i> . – Milano: Garzanti. – 1991
12. Vattimo G. <i>Tikėti, kad tiki</i> . Vilnius: Dialogo institutas, 2009.
13. Agamben G. <i>L'uomo senza contenuto</i> . Macerata: Quodlibet, 1994.
14. Agamben G. <i>Il linguaggio e la morte</i> . Torino: Einaudi, 2008.
15. Agamben G. <i>Homo sacer</i> . Torino: Einaudi, 2005.
16. Brassier, R. <i>Nihil Unbound</i> . Macmillan Palgrave, 2007.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Rita Šerpytė	Dr. (hp)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Šerpytė R. <i>Tikrovės spektrai. Vakarų nihilizmas tarp diagnozės ir teorijos</i>. Mokslinė monografija. (<i>Spectres of Reality. Western Nihilism between Diagnosis and Theory</i>. Monograph. Vilnius: VU leidykla, 2019. (Forthcoming). 15 a. l. 2. Šerpytė R. <i>Nihilizmas ir Vakarų filosofija</i>. Mokslinė monografija. ISBN 978-9955-33-035-6. Vilnius: VU leidykla, 2007. (479 p.). 3. Šerpytė, Rita. <i>Realtà e Negatività: Pareyson tra Heidegger e Gadamer</i>. In: <i>Annuario filosofico</i>, 2017, 33, p. 52-67. ISBN 978-88-425-588. Milano: Mursia, 2018. 4. <i>Ontologijos transformacijos: medijos, nihilizmas, etika</i>. Monografija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015. ISBN 978-609-459-609-4. (bendraautoriai: Tomas Sodeika, Danutė Bacevičiūtė). 5. Šerpytė R. „Essere nichilista. Con Heidegger tra Nietzsche e Cristianesimo“. In <i>Rivista ermeneutica e critica filosofica: Trópos. Effetti d'interpretazione. Su Gianni Vattimo</i>. Ed. by Gaetano Chiurazzi. Anno IX. Numero 1, 2016, p. 79-92. ISBN 978-88-548-9486-0; ISSN 2036-542X-16001. 6. „Religija tarp sekuliarizacijos ir nihilizmo“. In Šerpytė R. (ed.) <i>Sekuliarizacija ir dabarties kultūra</i>. ISBN 978-609-459-245-4; UDK 316 Se51. Vilnius: VU leidykla, 2013, p. 25-117

Patvirtinta Filosofijos mokslo doktorantūros komitete 2019 m. spalio 22 d., protokolo Nr. 250000-KI-41

Filosofijos mokslo doktorantūros komiteto pirmininkas prof. dr. Marius Povilas Šaulauskas